

Inspectie Overheidsinformatie en
Erfgoed
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Vernietiging van adoptiedossiers

**Centrale Autoriteit Internationale
Kinderaangelegenheden, voorheen Directie
Kinderbescherming**

Rapport over de naleving van de Archiefwet bij het
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Vernietiging was niet
conform de Archiefwet

Verbetering nodig van
informatievoorziening
aan burgers

Over de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

Een overheid die verantwoording kan afleggen. Erfgoed beschikbaar voor iedereen. Nu en in de toekomst. Dat is onze missie.

Wij zien toe op de toegankelijkheid van overheidsinformatie en op de zorgvuldige omgang met erfgoed. Wij kijken hoe de regels in de praktijk werken.

Inhoud

Samenvatting	4
Aanbevelingen	5
1 Inleiding	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen	6
1.3 Afbakening van het onderzoek	6
1.4 Aanpak	8
2 Context	10
2.1 Het proces van interlandelijke adoptie	10
2.2 Verhouding Directie Kinderbescherming/Jeugdbescherming en Centrale Autoriteit tot de Archiefwet	11
2.3 Verhouding tot andere betrokken partijen	11
3 Inhoud adoptiedossiers Directie Kinderbescherming/Jeugdbescherming en Centrale Autoriteit	13
3.1 Inleiding	13
3.2 Inhoud dossiers: jaren 1970 – 1980	13
3.3 Inhoud dossiers: 1998 - heden	14
4 Vernietiging adoptiedossiers Directie Kinderbescherming	16
4.1 Inleiding	16
4.2 Relevante bepalingen uit de Archiefwet	16
4.3 De vernietiging: wat heeft de Inspectie geconstateerd?	17
4.4 Afhandeling van verzoeken om inzage in adoptiedossiers	23
5 Conclusies en aanbevelingen	26
5.1 Conclusies	26
5.2 Aanbevelingen	28
6 Geïnterviewde functionarissen en bronnen	29
6.1 Geïnterviewde functionarissen bij het ministerie van JenV	29
6.2 Bronnen	29

Samenvatting

Overheidsinformatie heeft waarde voor burgers. Wanneer overheidsinformatie wordt vernietigd, moet dit gebeuren volgens de eisen van de Archiefwet. Dit rapport gaat in op de vernietiging van de adoptiedossiers van de Directie Kinderbescherming. De vernietiging van deze dossiers vond onvoldoende zorgvuldig plaats.

Naar aanleiding van vragen van geadopteerden heeft de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed onderzocht of de vernietiging van de adoptiedossiers van de Directie Kinderbescherming plaatsvond conform de bepalingen van de Archiefwet. Deze directie, een ander onderdeel van het ministerie van Justitie en Veiligheid dan de Raad voor de Kinderbescherming, was de taakvoorganger van de Centrale Autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden.

Het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) heeft in 1983 en 1999 reeksen dossiers vernietigd, waaronder dossiers die betrekking hadden op een afgeronde adoptie. Het betreft tenminste enkele duizenden dossiers die opgestart zijn in de jaren 1967 tot 1979. Een honderdtal dossiers uit die periode is niet vernietigd. Waarom is onduidelijk.

De Inspectie constateert dat de vernietiging van de dossiers niet plaatsvond conform de Archiefwet. De bewaartermijn van 5 jaar, die als basis diende voor de vernietiging, is niet vastgesteld in overeenstemming met de bepalingen van de Archiefwet. Het ministerie van JenV is deze bewaartermijn blijven gebruiken tot en met 1999.

Vanaf 1972 moest op grond van de Archiefwet bij het vaststellen van bewaartermijnen een bepaalde procedure worden gevolgd. In deze procedure wegen meerdere partijen verschillende belangen af voordat de bewaartermijnen worden vastgesteld. Er is geen bewijs dat het ministerie van JenV deze procedure heeft gevolgd voor de bewaartermijn van 5 jaar die gebruikt is voor het vernietigen van de adoptiedossiers. Dat was juist van waarde geweest, omdat één van de belangen die worden meegenomen in de procedure dat van de 'recht- en bewijszoekende burger' is. Dit belang is duidelijk relevant bij het bewaren van informatie over een adoptie. Er is echter niet aantoonbaar rekening mee gehouden.

Tijdens een inspectie in 1983 heeft de Rijksarchiefinspectie (voorganger van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed) geconstateerd dat er bij het ministerie van JenV al werd gewerkt met nog niet vastgestelde vernietigingslijsten. De Rijksarchiefinspectie heeft dit tijdelijk toegestaan, met het oog op vaststelling van de vernietigingslijsten. Juist in dat jaar zijn er adoptiedossiers vernietigd. De huidige Inspectie betreurt dit.

De feitelijke gevolgen van het ontbreken van vaststelling van de bewaartermijn conform de Archiefwet zijn onzeker. Vaststelling had kunnen resulteren in een langere bewaartermijn voor de dossiers. Dit is echter niet zeker, omdat het belang

van inzage in adoptiedossiers op de lange termijn in die periode minder werd erkend.

De Inspectie heeft rond de vernietiging van de adoptiedossiers meer tekortkomingen in het informatiebeheer geconstateerd. Zo was de registratie van adoptiedossiers gebrekkig. Het totaalbeeld is dat van een onzorgvuldig beheer.

De vernietigde dossiers werden gevormd in het kader van de taak die de directie Kinderbescherming uitvoerde bij interlandelijke adopties. De Directie Kinderbescherming voerde deze taak uit voorafgaand aan de Centrale Autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden, die werd opgericht in 1998. Tot 1998 bestond die taak uit het verlenen van de beginseltoestemming, dat wil zeggen de algemene toestemming aan aspirant adoptieouders die inhoudt dat zij in beginsel geschikt zijn om een buitenlands kind te adopteren. De gegevens in de vernietigde dossiers betroffen dan ook vooral de aspirant adoptieouders. De dossiers bevatten ook gegevens over het inreizen van het geadopteerde kind. Hoe vaak deze informatie voorkwam is onduidelijk.

Aanbevelingen

De aanbevelingen die voortkomen uit dit onderzoek zijn gericht op een beter beheer van de bewaarde dossiers. Ook moeten de belangen van de burgers, die naar informatie over hun adoptie zoeken, beter gediend worden. De aanbevelingen zijn gericht aan het ministerie van JenV en aan het Nationaal Archief. De aanbevelingen zijn te vinden in hoofdstuk 5.

1 Inleiding

Overheidsinformatie heeft waarde voor burgers. Dit geldt in het bijzonder voor dossiers die personen direct betreffen. Wanneer overheidsinformatie wordt vernietigd, moet dit gebeuren volgens de eisen van de Archiefwet. Dit rapport gaat in op de vernietiging van de adoptiedossiers van de Directie Kinderbescherming, taakvoorganger van de Centrale Autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden.

1.1 Aanleiding

In maart 2023 ontving de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (hierna: Inspectie) vragen van geadopteerden over de vernietiging van adoptiedossiers van de Centrale Autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden (hierna: Centrale Autoriteit) in 1999. In mei 2023 werden Kamervragen gesteld over de vernietiging van deze adoptiedossiers.¹ Ook werd er aandacht aan besteed in de media.² Naar aanleiding van de burgervragen heeft de Inspectie in het voorjaar van 2023 een inspectieonderzoek opgestart naar de vernietiging van deze dossiers. In dit rapport worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd.

1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen

Het doel van de werkzaamheden van de Inspectie, en daarmee van dit inspectieonderzoek, is het bevorderen van de naleving van de Archiefwet 1995 (hierna: de Archiefwet) door het houden van toezicht op het informatiebeheer bij de centrale overheid.

In dit onderzoek worden de volgende hoofdvragen beantwoord:

- Welke dossiers zijn vernietigd? Wanneer? Hoe vond de vernietiging plaats?
- Vond de vernietiging plaats conform de Archiefwet?

1.3 Afbakening van het onderzoek

In dit inspectieonderzoek wordt verwezen naar verschillende onderdelen van het ministerie van Justitie en Veiligheid (hierna: ministerie van JenV). Een korte uitleg: In het heden worden dossiers rond interlandelijke adoptie gevormd door de Centrale Autoriteit. Aangezien de vernietiging plaatsvond in het verleden, betreft de vernietiging de dossiers van een taakvoorganger van de Centrale Autoriteit, namelijk de Directie Kinderbescherming (niet te verwarren met de Raad voor de

¹ Kamervragen over Het mogelijke vernietigen van adoptiedossiers door de Centrale autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden en de rechten van geadopteerden in Nederland, Kamerstukken II 2022/23, 2023Z07953

(<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2023Z07953&did=2023D18797>).

² Zie onder meer het artikel 'Overheid vernietigde eind jaren 90 meters aan adoptiedossiers' van 12-5-2023 op [www.nos.nl](https://nos.nl/artikel/2474801-overheid-vernietigde-eind-jaren-90-meters-aan-adoptiedossiers) ([https://nos.nl](https://nos.nl/artikel/2474801-overheid-vernietigde-eind-jaren-90-meters-aan-adoptiedossiers)).

Kinderbescherming). De Directie Kinderbescherming is een ouder onderdeel van het ministerie van Justitie en Veiligheid, dat vóór de Centrale Autoriteit een deel van de taken rond interlandelijke adoptie uitvoerde, die de Centrale Autoriteit sinds 1998 uitvoert. In dit rapport wordt dan ook verwezen naar de vernietiging van 'de adoptiedossiers van de Directie Kinderbescherming'. In hoofdstuk 2 wordt verduidelijkt welke taak de Directie Kinderbescherming uitvoerde en welke taken de Centrale Autoriteit sinds 1998 uitvoert voor interlandelijke adopties. In hoofdstuk 3 wordt beschreven wat dit betekent voor de inhoud van de dossiers van de opeenvolgende organisatieonderdelen.

De Directie Kinderbescherming en de Centrale Autoriteit vallen onder de minister van JenV als eindverantwoordelijke (zie hoofdstuk 2). Het beheer van de archieven van het ministerie van JenV vindt plaats door de Directie Bedrijfsvoering van het ministerie. In dit rapport wordt dan ook tevens verwezen naar het ministerie van JenV.

In dit rapport wordt de term 'adoptiedossier' gehanteerd. De desbetreffende dossiers hebben betrekking op een deel van het adoptieproces. Dit wordt uitgelegd in de hoofdstukken 2 en 3.³

De focus van het rapport ligt op het verleden: de periode waarin de dossiers, waar het rapport betrekking op heeft, gevormd en vernietigd zijn. Waar de Inspectie dat relevant acht in het kader van de verbetering van het informatiebeheer, wordt in het rapport ook aandacht besteed aan het informatiebeheer in het heden.

Het huidige onderzoek is gericht op de vernietiging van dossiers in verhouding tot de naleving van de Archiefwet. Pas later in het onderzoek bleek dat er ook een aantal dossiers bewaard is uit de periode van de vernietigde dossiers. De inhoud van deze dossiers is een onderwerp waar betrokken burgers belang aan kunnen hechten. Aan de hand van de bewaarde dossiers zou meer onderzoek gedaan kunnen worden naar de waarschijnlijke inhoud van de vernietigde dossiers. Uitvoering van zo'n onderzoek door de Inspectie ligt minder voor de hand, gezien de taak van de Inspectie. In dit onderzoek heeft de Inspectie zich beperkt tot een indruk van de inhoud van de dossiers.

De Inspectie beseft dat er meer aandachtspunten zijn rond adoptiedossiers, dan worden aangekaart in dit rapport. Een van de aandachtspunten heeft de Inspectie enkele jaren geleden onderzocht: de vertraging in de overbrenging van de adoptiedossiers van de Raad voor de Kinderbescherming naar het Nationaal Archief. Het rapport van dit onderzoek is gepubliceerd op de website van de Inspectie.⁴

Ook op andere punten in het beheer en de informatievoorziening rond adoptiedossiers is nog aandacht nodig. Dit geldt bijvoorbeeld voor de dossiers die vooralsnog worden bewaard bij privaatrechtelijke organisaties, de zogeheten adoptiebemiddelingsorganisaties. De bevoegdheden van de Inspectie reiken onvoldoende ver voor alle vraagstukken die momenteel spelen, zoals de vragen rond de inzage in dossiers bij diverse organisaties. De Inspectie hoopt dat andere overheidsorganisaties de benodigde aandacht besteden aan deze vraagstukken, en zal de vraagstukken waar mogelijk aankaarten.

³ In de beantwoording van de bij noot 1 genoemde Kamervragen kiest ook het ministerie van JenV voor de term 'adoptiedossiers', vergezeld van een toelichting over de inhoud van een dossier (Kamerstukken II 2022/23, 2023Z07953, <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2023Z07953&did=2023D18797>)

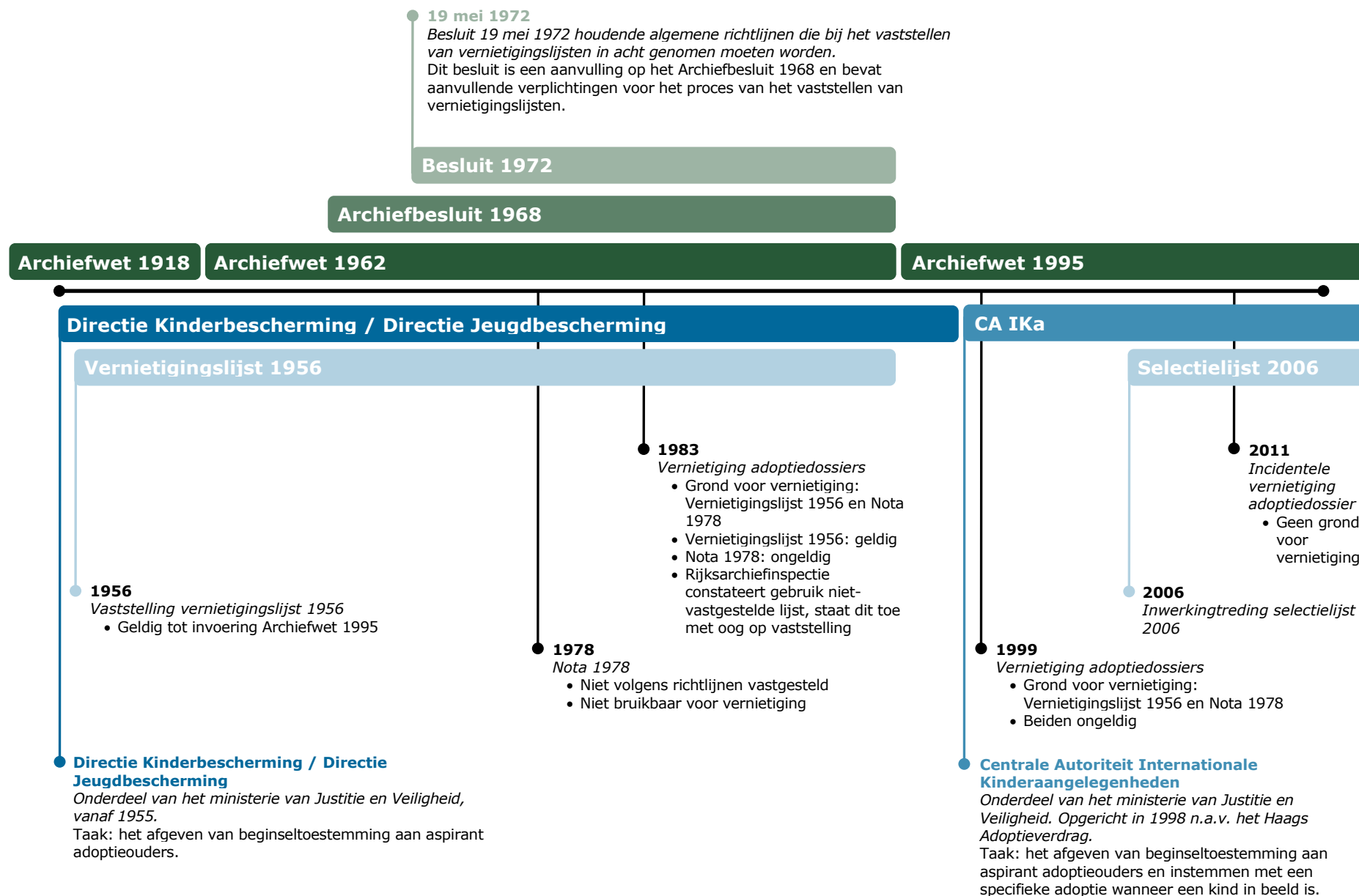
⁴ Rapport over de stagnatie in de overbrenging van de adoptiedossiers van de Raad voor de Kinderbescherming naar het Nationaal Archief, gepubliceerd op www.inspectie-oe.nl.

1.4 Aanpak

Het onderzoek vond plaats in de periode maart - juli 2023. Tijdens het onderzoek vonden gesprekken plaats met vertegenwoordigers van het ministerie van JenV (de Centrale Autoriteit en de Directie Bedrijfsvoering). De verslagen van de gesprekken zijn ter verificatie aan de betreffende personen voorgelegd. Ook vond onderzoek in archieven plaats. Het archiefonderzoek is deels uitgevoerd door de inspecteurs zelf en deels via tussenkomst van het Nationaal Archief (NA), voor wat betreft de archieven van de Rijksarchiefdienst (voorganger van het NA) en de minister van Cultuur. Ook is hoogleraar Archiefwetenschap prof. dr. K.J.P.F.M. Jeurgens geraadpleegd. De bevindingen uit het onderzoek zijn in het kader van hoor en wederhoor voorgelegd aan het ministerie van JenV en het NA.

Daarnaast ontving de Inspectie van enkele betrokken geadopteerden informatie over de vernietiging van de dossiers en over het belang van de dossiers voor geadopteerden. De Inspectie heeft getracht met deze informatie rekening te houden bij het uitvoeren van het onderzoek, zonder daarbij de reikwijdte van haar toezicht (de naleving van de Archiefwet) te verlaten. S.D.H. Kim heeft vanuit het perspectief van een geadopteerde meegelezen met de presentatie van de resultaten in het rapport.

Tijdlijn met in dit rapport beschreven gebeurtenissen afgezet tegen archiefwetgeving

2 Context

Dit hoofdstuk geeft een beknopt overzicht van de voornaamste betrokken partijen en hun relatie tot de Archiefwet. Ook schetst het kort de taken van de Centrale Autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden en haar taakvoorganger de Directie Kinderbescherming/Jeugdbescherming in het adoptieproces.

2.1 Het proces van interlandelijke adoptie

Tot 1998 werden in het proces van interlandelijke adoptie taken uitgevoerd door opeenvolgende directies binnen het ministerie van JenV (destijds: ministerie van Justitie): de Directie Kinderbescherming en vervolgens de Directie Jeugdbescherming en Reclassering.⁵ In 1998 werd de Centrale Autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden opgericht.

Het ministerie van JenV beoordeelt voor interlandelijke adopties of aspirant adoptieouders geschikt zijn voor adoptie. Tot 1998 gebeurde dit door de Directie Kinderbescherming/Jeugdbescherming, daarna door de Centrale Autoriteit. Hiervoor vindt een onderzoek plaats naar de aspirant adoptieouders, het zogeheten gezinsonderzoek, dat uitgevoerd wordt door de Raad voor de Kinderbescherming (hierna: RvdK). Op basis van dit onderzoek geeft de RvdK een advies over de aspirant adoptieouders aan de minister. Indien het advies positief is, geeft de Centrale Autoriteit (tot 1998: de Directie Kinderbescherming/Jeugdbescherming) uit naam van de minister een zogenoemde beginseltoestemming af, dat wil zeggen een algemene toestemming, die inhoudt dat aspirant adoptieouders in beginsel geschikt zijn om een buitenlands kind te adopteren. Na het verkrijgen van deze beginseltoestemming nemen aspirant adoptieouders doorgaans contact op met een adoptiebemiddelingsorganisatie.

Vanaf 1998

De Minister van Justitie is aangewezen als Centrale Autoriteit als bedoeld in het Haags Adoptieverdrag.⁶ Als gevolg hiervan werd de Centrale Autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden opgericht in 1998. De Centrale Autoriteit is ondergebracht bij het ministerie van JenV. Met de komst van de Centrale Autoriteit kreeg het ministerie een extra taak in het adoptieproces, naast het verlenen van de beginseltoestemming, namelijk het al dan niet instemmen met een adoptievoorstel.⁷ Wanneer voor aspirant adoptieouders een kind in beeld is, toetst de Centrale Autoriteit of de adoptie kan doorgaan. Hiervoor legt de bemiddelingsorganisatie een selectie van de verzamelde gegevens over het kind voor aan de Centrale Autoriteit. De Centrale Autoriteit toetst onder andere of afstammingsgegevens in het Nederlandse dossier beschikbaar zijn, of dat deze gegevens in het land van herkomst beschikbaar zijn en blijven. Na instemming met het adoptievoorstel door

⁵ Tot 1988: Directie Kinderbescherming. Tussen 1988 en 1996: Directie Jeugdbescherming en Reclassering. Zie het actorenregister op www.nationaalarchief.nl.

⁶ Uitvoeringswet Haags Adoptieverdrag, art. 2.

⁷ Haags Adoptieverdrag, art. 17.

de Centrale Autoriteit wordt de adoptieprocedure via de Nederlandse bemiddelingsorganisatie en (de bemiddelingsorganisatie in) het land van herkomst voortgezet.

Daarnaast heeft de Centrale Autoriteit een loketfunctie bij inzageverzoeken: de Centrale Autoriteit behandelt verzoeken om inzage in adoptiedossiers. Zij vraagt dossiers op bij de Directie Bedrijfsvoering.

2.2 Verhouding Directie Kinderbescherming/Jeugdbescherming en Centrale Autoriteit tot de Archiefwet

De Directie Kinderbescherming/Jeugdbescherming en de Centrale Autoriteit vallen onder het bereik van de Archiefwet. Dit betekent dat de Archiefwet van toepassing is op de informatie die zij opstellen en ontvangen. Zij vallen onder verantwoordelijkheid van de minister van Justitie en Veiligheid. Deze minister is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van hun taken op grond van de Archiefwet.

2.3 Verhouding tot andere betrokken partijen

Bij het proces van interlandelijke adoptie zijn verschillende partijen betrokken. Hieronder zijn die partijen vermeld, die genoemd worden in dit onderzoek. De totale adoptieketen is breder.

De **Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)** voert het geschiktheidsonderzoek uit naar de aspirant adoptieouders. De RvdK is een onderdeel van het ministerie van JenV en valt onder het bereik van de Archiefwet. De RvdK adviseert over maatregelen van kindbescherming en het jeugdstrafrecht.

De **minister van Justitie en Veiligheid (JenV)** is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de Archiefwet door onderliggende organisatieonderdelen zoals de RvdK en de Centrale Autoriteit.

Adoptiebemiddelingsorganisaties bemiddelen bij interlandelijke adoptie, nadat de aspirant adoptieouders een beginseltoestemming hebben ontvangen.⁸ Zij hebben daarvoor een vergunning gekregen van het ministerie van JenV. Momenteel zijn er vier vergunninghouders die bemiddelen bij interlandelijke adoptie. In de toekomst zal slechts één organisatie verantwoordelijk zijn voor bemiddelingsactiviteiten bij interlandelijke adoptie.⁹

De adoptiebemiddelingsorganisaties vallen niet onder het bereik van de Archiefwet. Zij geven wel uitvoering aan de bepaling uit het Haags Adoptieverdrag over het bewaren van gegevens van het kind.¹⁰ In de Wet opneming buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka) is een bewaartermijn van tenminste 30 jaar opgenomen voor het bemiddelingsdossier.¹¹

⁸ Het is ook mogelijk dat aspirant adoptieouders zelf contact opnemen met buitenlandse instanties. In zo'n geval heeft de bemiddelingsorganisatie ook een rol: zie de Wet opneming buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka), art. 7a.

⁹ Zie de Kamerbrief van 2-11-2022 over voortgang verandering interlandelijke adoptie en onderzoek binnenlandse adoptie (Kamerstukken II 2022/23, 31265, nr. 110, https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2022Z20790&did=2022D44695).

¹⁰ Haags Adoptieverdrag, art. 30. Artikel 2 lid 2 van de Uitvoeringswet Haags Adoptieverdrag stelt dat de centrale autoriteit is belast met de taken uit het Haags Adoptieverdrag voor zover deze niet bij wet bij andere instanties zijn belegd. In de Wet opneming buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka) is deze taak belegd bij de adoptiebemiddelingsorganisaties.

¹¹ Art. 17b. De ministers van JenV en Buitenlandse Zaken hebben in 2010 aan de Tweede Kamer laten weten voor adoptiebemiddelingsorganisaties aan te sluiten bij het Europees Verdrag inzake de adoptie van kinderen

Interlandelijk geadopteerden komen bij de Centrale Autoriteit terecht voor inzage in hun adoptiedossier. Op dit moment bevinden dossiers over interlandelijke adoptie en/of de achtergrond van geadopteerden zich op verschillende plekken in Nederland. Naast het ministerie van JenV, inclusief de Raad voor de Kinderbescherming, bijvoorbeeld ook bij bemiddelingsorganisaties en archiefbewaarplaatsen zoals het Nationaal Archief.

INEA (dit staat voor Identiteit, Nazorg, Erkenning en Adoptievraagstukken) is in opdracht van het ministerie van JenV in maart 2023 opgericht als een expertisecentrum voor interlandelijke adoptie. Interlandelijk geadopteerden kunnen bij INEA terecht met vragen over interlandelijke adoptie en afkomst, waaronder ondersteuning bij het zoeken en inzien van hun adoptiedossiers. INEA is bestuurlijk geplaatst onder de Stichting Fiom en valt niet onder het bereik van de Archiefwet.¹²

(herzien) van 2008, waarin een bewaartermijn van tenminste 50 jaar is genoemd. In 2020 heeft de minister voor Rechtsbescherming het voornemen tot verlenging van de bewaartermijn bevestigd aan de Kamer.

¹² Ministerie van JenV, 'Bouwstenen voor de ontwikkeling van het expertisecentrum interlandelijke adoptie: de opbrengst van een jaar samenwerking', p.18 (https://inea.nl/wp-content/uploads/2023/03/220705_Handout-expertisecentrum_TG.pdf).

3 Inhoud adoptiedossiers Directie Kinderbescherming/ Jeugdbescherming en Centrale Autoriteit

Dit hoofdstuk bevat de bevindingen van de Inspectie over de inhoud van de adoptiedossiers van de Directie Kinderbescherming / Jeugdbescherming en de Centrale Autoriteit. De inhoud van de huidige dossiers verschilt van de dossiers uit de jaren 70 en 80. Er komen tegenwoordig meer kindgegevens in de dossiers voor.

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op de dossiers uit twee periodes: de periode waaruit dossiers zijn vernietigd (de jaren 70, met een uitloop naar de jaren 80) én de periode vanaf het ontstaan van de Centrale Autoriteit.

3.2 Inhoud dossiers: jaren 1970 – 1980

Zoals aangegeven in hoofdstuk 2, beperkte de rol van de Directie Kinderbescherming/Jeugdbescherming zich tot 1998 tot het afgeven van een beginseltoestemming tot adoptie aan de aspirant adoptieouders, voordat een kind in beeld was. Kindgegevens werden hiervoor in principe niet verzameld. De dossiers uit de jaren 70 en 80 hebben betrekking op deze eerste fase van het adoptieproces. Daarom spreekt het ministerie van JenV liever over 'dossiers aanvraag toestemming opnemng buitenlands pleegkind' voor de dossiers tot 1999, in plaats van 'adoptiedossiers'. Intern werden de dossiers 'B.P.K.-dossiers' (buitenlandse pleegkinderen) genoemd tot 1999, toen de naam veranderde in B.K.A-dossiers (buitenlandse kinderen ter adoptie).

De Inspectie heeft een indruk gekregen van de inhoud van de dossiers uit deze periode. Deze indruk is hieronder weergegeven. De informatie in deze paragraaf is gebaseerd op gesprekken met vertegenwoordigers van de Centrale Autoriteit en de Directie Bedrijfsvoering, en op inzage in twee dossiers uit de eerste helft van de jaren 80. De Inspectie heeft deze dossiers ingezien als voorbeeld van de mogelijke inhoud van de vernietigde dossiers.

Ingevoegd in de 'B.P.K.-dossiers' werd ook informatie bewaard over een later stadium van het adoptieproces, namelijk het inreizen van het geadopteerde kind in Nederland. De zogeheten Vreemdelingendienst, een onderdeel van het ministerie van JenV, voerde dit deel van het proces uit, gevolgd door de Directie Vreemdelingenzaken.¹³ De vreemdelingendossiers en de dossiers van

¹³ De Vreemdelingendienst/Hoofdafdeling Vreemdelingenzaken en Grensbewaking tot 1977, Directie Vreemdelingenzaken tot 1994. Zie het actorenregister op www.nationaalarchief.nl.

Kinderbescherming/Jeugdbescherming werden samengevoegd bewaard. In 1994 ging de Directie Vreemdelingenzaken over in de Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND). In ieder geval vanaf 1994 werden documenten rond inreizen dan ook niet meer ingevoegd in de dossiers van Kinderbescherming/Jeugdbescherming. Het ministerie van JenV heeft aangegeven dat op verzoek van de IND informatie over het inreizen ook met terugwerkende kracht verwijderd is uit de dossiers van Kinderbescherming/Jeugdbescherming. Desondanks is er nog informatie over het inreizen aanwezig in bewaarde dossiers van Kinderbescherming/Jeugdbescherming. In de papieren dossiers uit de jaren 70 en 80 was dus informatie aanwezig over beide bovenstaande onderdelen van de adoptieprocedure. De precieze inhoud van een dossier kon echter per dossier verschillen. Hoe vaak informatie over het inreizen voorkomt is onduidelijk voor de Inspectie, gezien de informatie die zij hierover heeft gekregen.

In de dossiers uit deze periode kunnen de volgende stukken hebben gezeten:

- Aanvraag van aspirant adoptieouders voor beginseltoestemming
- Correspondentie tussen aspirant adoptieouders en het ministerie van JenV
- De beginseltoestemming van het ministerie van JenV
- Het gezinsonderzoek van de RvdK
- Correspondentie over inreizen van het geadopteerde kind, machtiging voor voorlopig verblijf.

Hieruit blijkt dat de gegevens in de dossiers vooral de aspirant adoptieouders betreffen. Gezien de gegevens over het inreizen komt ook enige informatie over het geadopteerde kind voor in de dossiers. Hoe vaak deze informatie voorkomt is onduidelijk. Er zaten hoogstwaarschijnlijk geen afstammingsgegevens van het kind in de dossiers.

Volgens de Centrale Autoriteit bevond zich in de vernietigde dossiers vrijwel geen unieke informatie (d.w.z. informatie die niet in andere dossiers voortkomt). Deze uitspraak veronderstelt dat de informatie voor een groot deel afkomstig was van andere (overheids)organisaties zoals de RvdK, of aan anderen werd toegestuurd, en daar bewaard is. De Inspectie constateert dat dit niet altijd het geval zal zijn geweest. Bovendien zijn de documenten in de dossiers, zoals de aanvraag door aspirant adoptieouders en de beginseltoestemming, door het ministerie van JenV opgesteld en ontvangen. Het zijn archiefbescheiden die conform de Archiefwet beheerd moeten worden (of ze unieke informatie bevatten of niet).

3.3 Inhoud dossiers: 1998 - heden

Zoals aangegeven in hoofdstuk 2, omvat de taak van de Centrale Autoriteit vanaf 1998 naast het afgeven van de beginseltoestemming aan de start van het adoptieproces, ook het instemmen met de adoptie, wanneer een kind in beeld is voor adoptie. Deze taakverbreding resulteert in een andere dossierinhoud. Naast de gegevens over de aspirant adoptieouders bevinden zich in de adoptiedossiers van de Centrale Autoriteit na 1998 ook kindgegevens. Het betreft een selectie van de door de bemiddelingsorganisatie verzamelde gegevens.

De Centrale Autoriteit geeft aan dat er geleidelijk meer informatie is opgenomen in de dossiers van de Centrale Autoriteit. Afstammingsgegevens zijn tegenwoordig aanwezig in de dossiers, óf zijn in het land van herkomst toegankelijk.¹⁴ De inhoud van dossiers verschilt nog steeds, onder andere door de wijze waarop het land van

¹⁴ Met uitzondering van situaties zoals vondelingen waarin geen identiteitsgegevens bekend zijn.

herkomst gegevens aanlevert. De Centrale Autoriteit geeft aan te beschikken over een checklist waarin beschreven staat welke stukken de Centrale Autoriteit nodig heeft om te beoordelen of zij kan instemmen met een adoptievoorstel. Er is echter geen procesbeschrijving aanwezig, waarin staat welke stukken een dossier minimaal moet bevatten. Een dergelijke beschrijving is niet verplicht op grond van de Archiefwet, maar wel goed gebruik om het informatiebeheer te verbeteren. Zo'n beschrijving helpt ook om in een later stadium onduidelijkheid te voorkomen over welke informatie in een dossier aanwezig had moeten zijn.

4 Vernietiging adoptiedossiers Directie Kinderbescherming

Dit hoofdstuk bevat de bevindingen van de Inspectie over de vernietiging van de adoptiedossiers van de Directie Kinderbescherming. De Inspectie heeft geconstateerd dat de vernietiging niet conform de Archiefwet plaatsvond.

4.1 Inleiding

Het hoofdstuk begint met een weergave van de relevante bepalingen uit de Archiefwet. Vervolgens wordt besproken of de adoptiedossiers zijn vernietigd op basis van een bewaartermijn, die is vastgesteld conform de Archiefwet. Daarna wordt aangegeven welke dossiers zijn vernietigd en hoe de vernietiging plaatsvond. Het hoofdstuk sluit af met een bespreking van het proces van inzageverlening in de adoptiedossiers.

4.2 Relevante bepalingen uit de Archiefwet

Hieronder volgt een opsomming van enkele bepalingen uit de Archiefwet. Deze gaan in op wat nodig is voor vernietiging op grond van de Archiefwet. Aangezien er dossiers zijn vernietigd in 1983, 1999 en 2011, worden ook bepalingen van vóór de huidige Archiefwet (die dateert uit 1995) aangehaald.

4.2.1 De basis voor vernietiging van archieven: vernietigingslijst of selectielijst

In het kader van de Archiefwet wordt overheidsinformatie op een bepaald moment vernietigd, óf blijvend bewaard. Op grond van de Archiefwet 1962 en het Archiefbesluit 1968 vond vernietiging plaats aan de hand van vernietigingslijsten.¹⁵ Deze lijsten bevatten vernietigingstermijnen voor archiefbescheiden, die voor vernietiging in aanmerking kwamen. Op grond van de Archiefwet 1995 moest een vernieuwd instrument voor de selectie en vernietiging van archiefbescheiden worden opgesteld: de selectielijst.

In artikel 48 van de Archiefwet 1995 is een bepaling opgenomen over de geldigheid van vernietigingslijsten, die op grond van het Archiefbesluit 1968 zijn vastgesteld: deze blijven van kracht totdat zij zijn vervangen door selectielijsten. Een vernietigingslijst verliest dus, anders dan een selectielijst, niet automatisch na 20 jaar zijn geldigheid. Echter, vernietigingslijsten die tot stand zijn gekomen vóór 1968 hebben hun geldigheid verloren in 1996. De overgangsbepaling uit artikel 48 heeft immers geen betrekking op vernietigingslijsten uit de periode vóór het Archiefbesluit 1968. Daarnaast werd het Archiefbesluit 1968, dat een overgangsbepaling bevatte voor eerdere vernietigingslijsten, ingetrokken in 1996.¹⁶

¹⁵ Ab 1968, art. 3.

¹⁶ Deze informatie over de geldigheid van vernietigingslijsten heeft de voorganger van de Inspectie, de Rijksarchiefinspectie (RAI), in juni 2005 opgenomen in een nieuwsbrief. De Inspectie heeft daarbij aangegeven dat men de nog geldende (vastgestelde) vernietigingslijsten met de nodige voorzichtigheid moest gebruiken, omdat de vernietigingslijsten intussen flink verouderd waren.

4.2.2 Vaststellingsprocedure voor de vernietigingslijst

De bewaartermijnen in een vernietigingslijst moesten vastgesteld volgens een bepaalde procedure. De vaststellingsprocedure bevatte een aantal verplichte onderdelen. Deze vormen waarborgen voor een afgewogen oordeel over het vernietigen van de archieven. Deze verplichtingen zijn opgenomen in het Archiefbesluit 1968 art. 3 en in het *Besluit van 19 mei 1972 houdende algemene richtlijnen, die bij het vaststellen van vernietigingslijsten in acht genomen moeten worden*.¹⁷

Deze verplichtingen hielden onder meer in:

- Bij het ontwerpen van de vernietigingslijst worden verschillende experts betrokken. Dit zijn: een deskundige ten aanzien van de taken van het overheidsorgaan, op wiens archiefbescheiden de lijst betrekking heeft, een deskundige ten aanzien van het beheer van die archiefbescheiden en (een vertegenwoordiger van) de algemene rijksarchivaris.
- Bij de beoordeling, of archiefbescheiden voor vernietiging in aanmerking kwamen, moet men rekening houden met het blijvende belang van de in de archiefbescheiden voorkomende gegevens voor de overheidsorganen, de recht- of bewijszoekenden en het historisch onderzoek.
- De minister van OCW (destijds Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk) vraagt de Archiefraad om advies over de vernietigingslijst.¹⁸

4.2.3 Verklaring van vernietiging

Volgens het Archiefbesluit 1968, art. 5, en (daarna) het Archiefbesluit 1995, art. 8 dient het verantwoordelijke overheidsorgaan - de zorgdrager, zoals de Archiefwet zegt - bij de vernietiging een verklaring van vernietiging op te stellen. De zorgdrager kan deze taak ook namens hem (in mandaat) laten uitvoeren door een ander, meestal een ondergeschikte.

Deze verklaring van vernietiging bevat ten minste een specificatie van de vernietigde archiefbescheiden. Ook geeft de verklaring aan op grond waarvan en op welke wijze de vernietiging heeft plaatsgevonden. Een exemplaar van deze verklaring wordt bewaard door het verantwoordelijke overheidsorgaan.

4.3 De vernietiging: wat heeft de Inspectie geconstateerd?

Hieronder wordt eerst beschreven wat de (wettelijke) basis voor de vernietiging van de adoptiedossiers is geweest. Vervolgens wordt aangegeven welke dossiers zijn vernietigd en hoe de vernietiging plaatsvond.

4.3.1 De basis voor het vernietigen van adoptiedossiers

Zijn de adoptiedossiers vernietigd op basis van een vernietigingslijst/selectielijst, die is vastgesteld conform de procedure uit de Archiefwet? De feiten worden getoetst aan de hand van de wettelijke bepalingen, die bij 4.1.1 en 4.1.2 zijn vermeld.

Vernietigingslijst 1956

In 1956 werd een vernietigingslijst vastgesteld voor het ministerie van Justitie.¹⁹ In deze vernietigingslijst waren ook enkele bewaartermijnen opgenomen voor de

¹⁷ Vastgesteld in de Staatscourant 1972, 109.

¹⁸ De Archiefraad fungeerde als adviesorgaan voor aangelegenheden rond archieven.

¹⁹ Het betreft de Lijst van voor vernietiging in aanmerking komende stukken voor het archief van het Ministerie van Justitie en de archieven van de onder dat Ministerie ressorterende takken van dienst, colleges en ambtenaren.

Directie Kinderbescherming. Er zijn echter geen bewaartermijnen in deze vernietigingslijst opgenomen die betrekking hadden op processen rond buitenlandse pleegkinderen of adoptie. Interlandelijke adoptie bestond toen nog niet.

De Inspectie constateert dat er in deze vernietigingslijst geen bewaartermijnen voorkomen die eenduidig toepasbaar zijn op de adoptiedossiers van de Directie Kinderbescherming. Daarnaast was de vernietigingslijst geldig tot 1996. Hij verloor zijn geldigheid in 1996 door de reikwijdte van de overgangsbepaling uit de Archiefwet 1995 en de intrekking van het Archiefbesluit 1968.

In latere jaren zijn enkele wijzigingen en aanvullingen op de vernietigingslijst uit 1956 vastgesteld.²⁰ Deze wijzigingen hadden geen betrekking op de dossiers van buitenlandse adopties van de Directie Kinderbescherming.

Nota 1978

Als basis voor de vernietiging van de adoptiedossiers heeft het ministerie van JenV aan de Inspectie een nota van het ministerie uit 1978 overhandigd (hierna: nota 1978).²¹ De nota bevat als bijlage een overzicht van bewaartermijnen, zoals gebruikelijk in vernietigingslijsten. Bij de vernietigingen in 1983 en in 1999 is verwezen naar deze nota als basis voor de vernietiging. De vernietiging vond dus plaats op basis van de bewaartermijnen zoals opgenomen in de nota 1978. De nota wordt aangehaald als onderdeel van de vernietigingslijst 1956.

In de nota is een bewaartermijn van vernietigen '5 jaar na adoptie' opgenomen voor stukken met betrekking tot een voltooide interlandelijke adoptie.²²

In een dossier uit het Justitie-archief komt een onderbouwing voor van deze bewaartermijn van 5 jaar. In dit dossier uit 1977-1978 over het beheer van de archiefbescheiden van de Directie Kinderbescherming staat als toelichting:²³

- In de dossiers bevinden zich stukken die betrekking hebben op "aspirant-pleegouders" (dus niet op "pleegkinderen").
- Wanneer adoptie heeft plaatsgevonden of een kind is opgenomen als pleegkind, is een korte bewaartermijn voldoende.
- De termijn van 5 jaar wordt vergeleken met de termijn die gold voor dossiers betreffende vreemdelingen die Nederlander zijn geworden: eveneens 5 jaar.

Vaststelling Nota 1978?

Uit de nota 1978 blijkt dat er afstemming over de bewaartermijnen in de nota heeft plaatsgevonden binnen het ministerie van JenV. Namelijk tussen de centrale afdeling Post- en archiefzaken en de Directie Kinderbescherming. De Inspectie constateert dat er geen bewijs is van afstemming buiten het ministerie. Het ministerie van JenV uit in 1977-1978 wel het voornemen om bewaartermijnen van de directie Kinderbescherming voor akkoord aan te bieden aan de minister van

Vastgesteld bij gemeenschappelijke beschikking van de ministers van Justitie en van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, d.d. 8 september/ 6 oktober 1956, respectievelijk genummerd AZ/PA 336/056 en OKN 29361.

²⁰ Dit gebeurde in 1965, 1967, 1971, 1980 en 1986.

²¹ Nota d.d. 23-10-1978, no. 151/78 KBS.

²² In geval geen adoptie was gevolgd was de bewaartermijn van het dossier 10 jaar.

²³ P.1, 3 van het volgende stuk: Toelichting op de lijst (B) van voor vernietiging in aanmerking komende bescheiden van de Directie Kinderbescherming zoals door de werkgroep wordt voorgesteld, 1978. Afkomstig uit het dossier Beheer, vernietiging en overbrenging van archiefbescheiden inzake de directie Kinderbescherming van het ministerie van Justitie, 1977 – 1978, inventaris nr. 2028, concept Inventaris van het archief van de C-dossiers van het ministerie van Justitie, (1856) 1953-2005 (2012). Dit archief is nog niet overgebracht naar het Nationaal Archief. Ook de originele nota 1978, met de bewaartermijn van 5 jaar, komt in dit dossier voor.

Cultuur.²⁴ Er is echter geen informatie over de vaststelling van de bewaartermijnen uit de nota 1978 terug te vinden. De volgende bronnen zijn geraadpleegd:

- Er is geen advies van de Archiefraad te vinden over deze bewaartermijnen. Dit advies was verplicht, zoals eerder vermeld.²⁵
- De vernietigingslijst is niet opgenomen in het overzicht van vastgestelde vernietigingslijsten, dat aanwezig is bij de Inspectie en het Nationaal Archief.
- De vernietigingslijst is niet teruggevonden in de relevante archieven bij het Nationaal Archief.²⁶
- Ook uit de nog niet overgebrachte archieven van het ministerie van JenV is niet gebleken dat de bewaartermijnen uit de nota 1978 buiten het domein van het ministerie van JenV bekend zijn gemaakt.²⁷

Dit zijn verschillende bronnen die afzonderlijk hetzelfde resultaat opleveren. In een aantal van deze bronnen had bewijs van de vaststelling opgenomen moeten zijn. Dit betekent dat er geen bewijs is dat de bewaartermijn van '5 jaar na adoptie' is vastgesteld conform de geldende bepalingen uit de Archiefwet.

De Inspectie concludeert hieruit dat de bewaartermijn niet is vastgesteld. Daardoor is bij het beoordelen van de bewaartermijn ook niet aantoonbaar rekening gehouden met verschillende belangen, zoals het belang van de recht- en bewijszoekende burgers. Het ministerie van JenV heeft zelf wel overwegingen geformuleerd over de keuze voor de concept-bewaartermijn. Dit gebeurde echter niet op de manier en door de partijen zoals vereist op basis van de Archiefwet.

Geldigheid van de vernietigingslijsten bij de vernietiging

In 1983 en in 1999 werden reeksen adoptiedossiers vernietigd: volgens het ministerie van JenV was de vernietigingslijst uit 1956/1978 op het moment van vernietiging geldig. Het ministerie van JenV is uitgegaan van het principe dat een lijst geldig is tot een nieuwe versie van kracht wordt.²⁸

Op basis van bovenstaande informatie constateert de Inspectie dat de vernietigingslijst 1956 geldig was bij de vernietiging in 1983, maar niet meer bij de vernietiging in 1999. De lijst van 1956 was echter niet bruikbaar voor de vernietiging van de adoptiedossiers in 1983, omdat daarin geen termijn was vastgelegd voor de betreffende processen. De vernietigingslijst uit 1978 is nooit

²⁴ In enkele stukken van het bij noot 23 genoemde dossier.

²⁵ De adviezen van de Archiefraad uit de periode 1977-1986 zijn langsgelopen in de Koninklijke Bibliotheek. Ook in de Inventaris van het archief van de adviesraden en commissies op het gebied van cultuur, 1903-1995 was geen advies terug te vinden. In 1979 heeft de Adviesraad wel advies uitgebracht over andere bewaartermijnen van Justitie (Advies 1979-197), o.a. over andere persoonsdossiers, de zogeheten 'pupillendossiers' (verpleegden in rijksinrichtingen voor kindbescherming). Deze bewaartermijn is in 1980 vastgesteld (Stcrt. 1980, 69): bescheiden kunnen worden vernietigd twintig jaren nadat ze zijn aangelegd of eerder bij overlijden van de betrokkene. Een op de 10 dossiers werd van vernietiging uitgezonderd met het oog op wetenschappelijk onderzoek.

²⁶ Met name inventarisnummers uit het archief van de Rijksarchiefdienst zijn bekeken. De rijksarchivaris speelde immers een rol in de vaststellingsprocedure. Bekeken zijn: de Inventaris van het archief van de Rijksarchiefdienst: Centrale Directie, Afdeling Rijksarchiefinspectie, (1893) 1970-1985 en 1985-199, Inventaris van het archief van de Centrale Directie van de Rijksarchiefdienst, (1946) 1967-2007 (2011), Inventaris van het archief van de adviesraden en commissies op het gebied van cultuur, 1903-1995.

²⁷ Het dossier Beheer, vernietiging en overbrenging (zie noot 23) is geraadpleegd.

²⁸ Ter onderbouwing hiervan heeft JenV verwezen naar een nota van wijziging bij de behandeling van de Archiefwet 1995 (Tweede Kamer, 1993-1994, 22 866, nr. 11, p. 4), waarin de minister het voornemen uit om alle bestaande vernietigingslijsten te handhaven totdat zij door een vastgestelde selectielijst zijn vervangen. Uit de nota blijkt echter dat dit voornemen verwijst naar het opheffen van het verschil tussen vernietigingslijsten van lagere overheden en lijsten van de centrale overheid. Aw art. 48 is beperkt gebleven tot vernietigingslijsten ingevolge het Archiefbesluit 1968.

geldig geweest, omdat hij niet is vastgesteld conform de Archiefwet 1962. Een nieuwe, vastgestelde lijst voor de selectie en vernietiging van archieven trad pas in werking in 2006: zie onder 4.3.5.

Rijksarchiefinspectie in 1983

In 1983 heeft de Rijksarchiefinspectie (RAI), de voorganger van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed, een inspectie uitgevoerd bij het semi-statisch archief van het ministerie van JenV.²⁹ Daarbij heeft de RAI genoteerd welke vernietigingslijsten toen golden. De nota 1978 is daarbij niet vermeld. De RAI heeft in 1983 ook geconstateerd dat er enkele vernietigingslijsten bestonden die nog niet waren vastgesteld, maar waar al wel mee werd gewerkt. De RAI heeft daarbij opgemerkt dat deze niet-vastgestelde lijsten uitstekend gebruikt konden worden bij het opstellen van een nieuwe vernietigingslijst. Dit betekent dat de RAI het gebruik van nog niet vastgestelde vernietigingslijsten voor de selectie van archieven constateerde zonder het te verbieden. De RAI stond het gebruik tijdelijk toe, met het oog op vaststelling van de bewaartermijnen in een nieuwe lijst.³⁰

4.3.2 De vernietigde dossiers

Hieronder wordt aangegeven welke dossiers zijn vernietigd en wanneer de vernietiging plaatsvond.

De Inspectie constateert dat het de Centrale Autoriteit en de informatiebeheerders van het ministerie van JenV enige moeite kostte om aan te geven welke adoptiedossiers vernietigd zijn in de periode tussen 1983 en 1999. Het ministerie van JenV beschikt niet over een volledig overzicht van welke dossiers vernietigd zijn.

Vernietiging van reeksen adoptiedossiers

Tijdens het inspectieonderzoek bleek dat in twee jaren reeksen adoptiedossiers zijn vernietigd:

- In 1983: dossiers uit de jaren 1967-1978 (in 2 rondes: in mei 1983 dossiers uit 1973-1978, in december 1983 dossiers uit 1967-1977)
- In 1999: dossiers uit de jaren 1971-1979.

De jaartallen (zoals bijvoorbeeld 1979) verwijzen naar het jaar waarin de dossiers zijn opgestart, oftewel doorgaans het moment waarop aspirant adoptieouders bij Justitie een eerste verzoek indienden voor het verkrijgen van beginseltoestemming.

In 1999 is er ca. 50 meter aan dossiers vernietigd. In 1983 is ca. 11 meter vernietigd.

Niet alle dossiers uit deze periode zijn vernietigd. Er zijn ook adoptiedossiers uit de jaren '70 bewaard gebleven. Het gaat om een stuk of 100 dossiers. Dit is een klein aantal ten opzichte van de hoeveelheid vernietigde dossiers (waar het om tenminste enkele duizenden dossiers gaat). Het ministerie van JenV heeft aangegeven niet te weten waarom deze dossiers zijn bewaard, terwijl de andere vernietigd zijn.³¹

Incidentele vernietiging na 1999

²⁹ Inventaris nr. 268, Inspecties RAI 1980 – 1985, uit Inventaris 2.14.09.04: Inventaris van het archief van de Rijksarchiefdienst: Centrale Directie: Afdeling Rijksarchiefinspectie, (1893) 1970-1985.

³⁰ Werken aan de hand van een nog niet vastgestelde vernietigingslijst kwam wellicht vaker voor. In het dossier Beheer, vernietiging en overbrenging (zie noot 23) wordt namelijk gesproken over 'de gebruikelijke weg bewandelen': gaan vernietigen vooruitlopend op de beslissing van de minister van Cultuur.

³¹ Ook een enkel dossier opgestart in de jaren 60 is bewaard.

Het ministerie van JenV heeft aangegeven dat er na 1999 geen vernietiging meer plaatsvond van dossiers waarin sprake was van een afgeronde adoptie. In juni 2023 heeft het ministerie echter aan de hand van een inzageverzoek ontdekt dat er in 2011 per ongeluk toch één dossier is vernietigd van een voltooide adoptie. Het ministerie geeft aan dat zij zonder concrete inzageverzoeken niet kunnen achterhalen of dit vaker is gebeurd. In 2011 gold voor de dossiers de bewaartermijn 'blijvend bewaren' (zie onder 4.3.5). De vernietiging was dus in strijd met de geldende bewaartermijn.

Het ministerie van JenV heeft aangegeven dat er momenteel geen dossiers vernietigd worden. De dossiers die op dit moment op de lijst voor vernietiging staan, zullen handmatig worden langsgelopen. Het ministerie wil hiermee voorkomen dat dossiers van een voltooide adoptie per ongeluk vernietigd worden.

Registratie van dossiers

In het postregistratiesysteem waar dossiers tot 2011 zijn geregistreerd, zijn alle dossiers nog voorzien van een vernietigingstermijn. Inclusief dossiers die zijn gemarkeerd als voltooide adoptie. Dat zijn overigens niet alle dossiers van voltooide adoptie, want het was niet verplicht om dossiers die aanduiding mee te geven. Het ministerie van JenV heeft aangegeven dat deze dossiers niet vernietigd zijn, ondanks de markering in het systeem.

4.3.3 Hoe vond de vernietiging plaats?

In 1983 en 1999 werden dossiers vernietigd die in de jaren 60 en 70 waren opgestart. Zowel dossiers van voltooide adoptie werden vernietigd, als dossiers waarin geen adoptie volgde (vanwege afwijzing, intrekking e.d.) en die een langere bewaartermijn hadden.

Het moment waarop de dossiers werden afgesloten is niet vastgelegd bij het ministerie van JenV. De Inspectie constateert dat de vernietiging van dossiers van voltooide adoptie in 1983 en 1999 niet altijd plaats heeft gevonden 5 jaar na afsluiting van het dossier (zoals bedoeld was op grond van de nota 1978). In een aantal gevallen zal vernietiging later plaats hebben gevonden dan na 5 jaar.³² Het ministerie van JenV heeft ter toelichting aangegeven dat er destijds überhaupt vertraging was in de overbrenging en vernietiging van het archief. Mogelijk was de aanleiding voor de vernietiging in 1999 een interne verhuizing van het archief.

Het is gebruikelijk dat organisaties voorafgaand aan de vernietiging verifiëren dat de archieven, die voor vernietiging in aanmerking komen, daadwerkelijk kunnen worden vernietigd.³³ Deze verificatie vindt onder meer plaats door vertegenwoordigers van het primair proces (zoals in dit geval de Directie Kinderbescherming/de Centrale Autoriteit). Het ministerie van JenV geeft in algemene zin aan dat voornemens tot vernietiging bij het ministerie inderdaad ter goedkeuring worden voorgelegd aan de desbetreffende directie, voordat tot vernietiging wordt overgegaan. Het is het ministerie niet bekend of deze werkwijze is gevolgd bij de vernietigingen in 1983 en 1999.

Er is geen (digitale) kopie bewaard van de vernietigde dossiers. Dat is conform de eisen van vernietiging in de Archiefwet.

³² In het dossier Beheer, vernietiging en overbrenging (zie noot 23) wordt aangegeven dat de bewaartermijnen als minima worden beschouwd (oftewel: tenminste zo lang bewaren).

³³ Vergelijk A.J.M. den Teuling, 'Selectie in de praktijk', 2012, p.4020-25, *Archiefbeheer*. Online beschikbaar via www.iwabase.nl.

Verklaring van vernietiging

De Inspectie heeft geconstateerd dat er verklaringen van vernietiging zijn voor de vernietiging van B.P.K.-dossiers in 1983 en in 1999.³⁴ Deze verklaringen leggen de vernietiging vast en tonen de intentie om de vernietiging conform de Archiefwet uit te voeren.

De verklaringen uit 1983 vertonen echter een duidelijk gebrek. Bij deze verklaringen zijn geen bijlagen bewaard gebleven, ook al verwijst een van de twee verklaringen naar een bijlage. Hierdoor kan het ministerie van JenV niet aangeven welke dossiers toen vernietigd zijn. In de bijlage bij de verklaring uit 1999 worden de vernietigde dossiers vermeld. Per dossier wordt vermeld: het B.K.P. nummer en de naam van de adoptieouders. De bijlage vermeldt alle op dat moment vernietigde dossiers, zowel die van voltooide adopties als die waar geen beginseltoestemming is afgegeven of waar geen adoptie heeft plaatsgevonden.

De verklaringen zijn ondertekend door verantwoordelijke functionarissen bedrijfsvoering, zoals het hoofd cluster archiefbeheer. Het is gebruikelijk dat informatiebeheerders dergelijke besluiten nemen.³⁵ Het ministerie van JenV geeft aan dat de ondertekenaars waarschijnlijk mandaat hadden voor de ondertekening, aangezien dit onderdeel van hun taken was.

4.3.4 Ontwikkelingen in de bewaartermijn voor adoptiedossiers

Rond de jaren 90 ontstond in de maatschappij het besef dat adoptiedossiers langer bewaard moesten worden, vanwege het voorkomen van afstammingsgegevens in deze dossiers.³⁶ De ontwikkeling in het bewaren van afstammingsgegevens leidde ook tot het blijvend bewaren van de naturalisatiedossiers (IND dossiers).

Het besef van het bewaarbelang bij adoptiedossiers leidde binnen het ministerie van JenV al voor 1999 tot het bewaren van de adoptiedossiers van de Raad voor de Kinderbescherming.³⁷ Het leidde in 1999 echter nog niet tot maatregelen om de dossiers van de Directie Kinderbescherming te bewaren in plaats van vernietigen. Volgens het ministerie vond mogelijk afstemming plaats tussen de onderdelen van het ministerie over de vernietiging van adoptiedossiers. Deze afstemming zou hebben ingehouden dat de dossiers van de Directie Kinderbescherming konden worden vernietigd, omdat de dossiers van de RvdK al bewaard werden en meer informatie bevatten.³⁸ Het is echter niet zeker dat deze afstemming daadwerkelijk heeft plaatsgevonden.³⁹

4.3.5 Vanaf 2006: de selectielijsten

Vanaf 2006 gold een nieuwe bewaartermijn voor de adoptiedossiers.

Selectielijst 2006

³⁴ De Inspectie heeft een kopie gezien van deze verklaringen. Ze zijn onderdeel van het archief van de C-dossiers van het ministerie van Justitie, (1856) 1953-2005 (2012), dat in 2023 in bewerking bij Doc-Direkt is.

³⁵ Vergelijk Selectie in de praktijk p.4020-25 (zie noot 33).

³⁶ Zie NRC Handelsblad van 7-6-1991, Online beschikbaar via www.delpher.nl. Het artikel geeft aan dat het ministerie de Raden voor Kinderbescherming vroeg om adoptiedossiers in elk geval voorlopig niet meer te vernietigen, in afwachting van een definitieve regeling over afstammingsgegevens. Deze regeling was toegezegd in het regeerakkoord.

³⁷ Naast het artikel uit de vorige noot blijkt dit uit een intern document van de RvdK: 'Normen 2000. Beleidsregels met betrekking tot de werkwijze van de Raad voor de Kinderbescherming' (paragraaf 4.3).

³⁸ Vergelijk de berichtgeving van 12-5-2023 op www.nos.nl ('Overheid vernietigde eind jaren 90 meters aan adoptiedossiers'): 'De CA IKA heeft in een reactie ... laten weten dat er destijds geen noodzaak werd gezien om de dossiers bij het ministerie te bewaren, omdat die stukken ook bij de Raad van de Kinderbescherming en betrokken vergunninghouders lagen'.

³⁹ Het betreft de herinnering van een ambtenaar die destijds reeds in dienst was.

Eind 2005 werd een selectielijst vastgesteld voor het beleidsterrein Justitiële jeugdzorg, waar adoptie onder valt. Dit besluit trad in werking op 1 maart 2006.⁴⁰ De selectielijst werd ook geldig voor archieven van vóór 2006. Bij de vaststelling werden relevante bewaartermijnen uit eerdere vernietigingslijsten ingetrokken. De bewaartermijnen uit de nota 1978 worden daarbij niet genoemd.

In deze selectielijst is voor de handelingen die betrekking hebben op adoptiezaken de bewaartermijn 'blijvend bewaren' opgenomen.⁴¹ In de toelichting staat dat deze bewaartermijn is toegekend in verband met de (mogelijke) vraag naar afstammingsgegevens, en het feit dat een geadopteerde de adoptie na zijn of haar meerderjarigheid kan laten herroepen.

Selectielijst 2021

In 2021 werd een nieuwe selectielijst vastgesteld voor het Ministerie van Justitie en rechtsvoorgangers.⁴² Deze selectielijst geldt in 2023, bij het schrijven van dit rapport. Ook deze selectielijst werd met terugwerkende kracht geldig voor de selectie van eerdere archieven. Bij de vaststelling is de vorige selectielijst (selectielijst 2006) ingetrokken. In de huidige selectielijst is de bewaartermijn voor adoptiezaken hetzelfde gebleven (blijvend bewaren, proces 8.11 voor buitenlandse adoptie).

De selectielijst 2021 werd met terugwerkende kracht geldig voor archief vanaf 1945. Bij het proces voor buitenlandse adoptiezaken staat niet een meer recente ingangsdatum voor de bewaartermijn. Voorafgaand aan de vaststelling van de selectielijst waren er echter al archieven uit de periode vanaf 1945 vernietigd. Dit wordt in de selectielijst niet benoemd. Er wordt alleen vermeld dat reeds bewerkte archieven niet opnieuw zullen worden bewerkt op basis van deze selectielijst.⁴³ De Inspectie constateert dat het hierdoor niet duidelijk is, wanneer men de selectielijst raadpleegt, op welke adoptiedossiers van na 1945 de waardering 'bewaren' daadwerkelijk van toepassing is.

4.4 Afhandeling van verzoeken om inzage in adoptiedossiers

Hieronder wordt besproken hoe het ministerie van JenV verzoeken om inzage in adoptiedossiers afhandelt.

Wanneer iemand inzage aanvraagt in zijn of haar adoptiedossier, wordt bij het ministerie van JenV bekeken of het dossier nog aanwezig is in het archief. Het ministerie raadpleegt daarvoor de volgende bronnen:

- Het postregistratiesysteem waar dossiers tot 2011 zijn geregistreerd. In 1989 zijn in dit systeem alle B.P.K.-dossiers van voor die tijd geregistreerd. Elk dossier had voor 1989 een registratiekaart met daarop het dossiernummer en de naam van de aspirant adoptieouders. De gegevens op deze kaarten zijn opgenomen in

⁴⁰ De selectielijst werd vastgesteld op 12 december 2005 en met het vaststellingsbesluit gepubliceerd in de Staatscourant op 27-02-06 (Stcrt. 2006, 41). Het besluit trad in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het werd geplaatst. Daarom wordt hier naar deze selectielijst verwezen als 'Selectielijst 2006'.

⁴¹ Zie de toelichting bij de selectielijst onder 1. en diverse handelingen (processen). Uit het verslag van het overleg over de vaststelling van de selectielijst blijkt dat de bewaartermijn is gewijzigd op initiatief van de vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris. De ingangsdatum van de handeling die van toepassing lijkt (nr. 208) gaat in vanaf 1988, het moment van inwerkingtreding van de Wet opnemings buitenlandse pleegkinderen.

⁴² Stcrt. 2021, 17848. De selectielijst is gepubliceerd op www.nationaalarchief.nl.

⁴³ Zie p.16 van de selectielijst.

het registratiesysteem en vervolgens zijn de kaarten vernietigd. Niet alle kaarten waren echter aanwezig ten tijde van de digitalisering, dus deze dossiers zijn niet in het systeem terecht gekomen.

- De bijlage van de verklaring van vernietiging uit 1999.

Aangezien er geen bijlagen bij de verklaringen van vernietiging uit 1983 zijn, kan niet met zekerheid worden gezegd welke dossiers toen vernietigd zijn. Verder constateert de Inspectie dat het mogelijk is dat papieren dossiers wel aanwezig zijn, maar niet gevonden worden, aangezien niet alle registratiekaarten zijn gedigitaliseerd.

Voor betrokkenen die om inzage verzoeken levert dit een van de volgende resultaten op:

- Er is bewijs van vernietiging van hun dossier (wanneer de vernietiging in 1999 plaatsvond).
- Er is geen dossier gevonden, wel een bewijs van registratie (dus van vroegere aanwezigheid van het dossier), maar geen bewijs van vernietiging (wanneer de vernietiging in 1983 plaatsvond).
- Er is geen informatie over een dossier aanwezig (wanneer geen registratie heeft plaatsgevonden en/of de vernietiging in 1983 plaatsvond).
- Er is een dossier aanwezig.

Om inzage in zijn dossier via de Centrale Autoriteit te verkrijgen, moet een geadopteerde een zienswijze aan zijn of haar adoptieouders vragen. De zienswijze betreft de vraag of adoptieouders het ermee eens zijn dat de geadopteerde (volledige) inzage krijgt in het dossier. Het opvragen van deze zienswijze verloopt bij de Centrale Autoriteit soms wel, en soms niet parallel aan het interne proces waarmee de Centrale Autoriteit uitzoekt of er een adoptiedossier aanwezig is. De Inspectie constateert dat als gevolg hiervan mensen soms onnodig om een zienswijze moeten vragen, als vervolgens blijkt dat het adoptiedossier reeds vernietigd is. De Centrale Autoriteit heeft bij de Inspectie aangegeven dat deze procedure tijdens het inspectieonderzoek is gewijzigd: er wordt nu eerst nagegaan of een dossier aanwezig is.

Overbrenging naar het Nationaal Archief

De niet-vernietigde dossiers uit de periode tot circa 2005 worden momenteel bewerkt ten behoeve van overbrenging naar het Nationaal Archief. Bij de bewerking wordt één overzicht (een 'inventaris') gemaakt van de bewaarde dossiers die in de archieven van het ministerie van JenV zijn gevonden. De Inspectie constateert dat het na overbrenging via dit overzicht eenvoudiger zal zijn om na te gaan of een dossier is bewaard of niet. Dossiers zullen nog steeds op naam van de adoptieouders en/of B.P.K./B.K.A. nummer moeten worden opgevraagd. Voorafgaand aan de overbrenging kan het ministerie van JenV beter gebruik maken van de inventaris als aanvullend middel om na te gaan of een dossier nog aanwezig is.

Communicatie over de vernietiging

De Centrale Autoriteit communiceert via haar communicatiekanalen, zoals de website, niet over de vernietiging van de dossiers. Ook INEA communiceert hier

(nog) niet over.⁴⁴ Aangezien niet *alle* dossiers uit bepaalde jaren zijn vernietigd, en dossiers niet zijn voorzien van een eenduidige tijdsmarkering zoals het jaar van adoptie, is het niet mogelijk om een overzicht te maken op basis waarvan meteen duidelijk is of een dossier nog aanwezig is. De Centrale Autoriteit heeft bij de Inspectie aangegeven van plan te zijn om informatie over de vernietiging te publiceren, in afstemming met andere partijen.

⁴⁴ Met uitzondering van een bericht in juni 2023 naar aanleiding van de gestelde Kamervragen (zie noot 1).

5 Conclusies en aanbevelingen

In het vorige hoofdstuk is verduidelijkt welke adoptiedossiers zijn vernietigd, wanneer vernietiging plaatsvond en hoe de vernietiging plaatsvond. Daarbij is gebleken dat de vernietiging niet conform de Archiefwet plaatsvond. Hieronder trekken we conclusies uit deze situatie.

5.1 Conclusies

Vernietiging niet volgens de Archiefwet

Bij de vernietiging in 1983 en 1999 heeft het ministerie van JenV een poging gedaan om aan de Archiefwet te voldoen. De vernietiging werd immers gebaseerd op een vernietigingslijst. Ook zijn er verklaringen van vernietiging opgesteld. Ondanks de intentie van het ministerie om de Archiefwet na te leven, verliep de vernietiging van de adoptiedossiers in 1983 en 1999 op meerdere punten niet conform de Archiefwet. De belangrijkste tekortkomingen:

- De vernietigingstermijnen uit 1978 zijn niet vastgesteld volgens de toen geldende procedure.
- De vernietiging werd tot in 1999 gebaseerd op niet vastgestelde bewaartermijnen.

Vernietiging vond ook niet plaats op vaste momenten en per type dossier. Tot 2006 is bij het ministerie van JenV ook niet altijd geregistreerd of een dossier een afgeronde adoptie betrof of niet. De bewaartermijn van deze dossiers verschilde in deze periode. De gebrekkige registratie van het dossiertype bemoeilijkt het vernietigen en bewaren van de dossiers op basis van de bedoelde bewaartermijnen. In deze situatie kunnen vergissingen in de vernietiging van dossiers makkelijker worden gemaakt.

De Rijksarchiefinspectie stond in 1983 het gebruik van niet-vastgestelde vernietigingslijsten toe. Dit gebeurde weliswaar met het oog op vaststelling van de vernietigingslijsten. Het heeft de vernietiging van adoptiedossiers in dat jaar echter mede mogelijk gemaakt. De (huidige) Inspectie betreurt dit.

De Inspectie concludeert dat het beheer van de adoptiedossiers niet zorgvuldig genoeg plaatsvond. Waar de overheid persoonsgegevens beheert, is de overheid het aan zichzelf én de betreffende burgers verplicht om gedegen om te gaan met deze gegevens. De Inspectie heeft vaker geconstateerd dat het beheer van dossiers die burgers betreffen niet op orde is. Ook hier is dit onvoldoende op orde geweest.

Gevolgen van de gebreken

Naleving van de bepalingen van de Archiefwet over het vaststellen van bewaartermijnen was voor deze dossiers juist van belang geweest, gezien het doel van deze regels. In de vaststellingsprocedure moest vanaf 1972 namelijk rekening worden gehouden met verschillende belangen die worden gediend door het bewaren van overheidsinformatie. Één van deze belangen is dat van de 'recht- en

bewijszoekende' burger, die een beroep wil kunnen doen op overheidsinformatie om bijvoorbeeld bewijs te vinden. Dat geldt zeker voor de informatie rond een belangrijk proces in zijn of haar leven, zoals een adoptie.

De feitelijke gevolgen van het ontbreken van vaststelling van de bewaartermijn voor de adoptiedossiers zijn onzeker. Wanneer de vernietigingslijst wel conform de Archiefwet was vastgesteld, had dit kunnen resulteren in een langere bewaartermijn voor de dossiers. Maar zeker is dit niet. Het belang van inzage in adoptiedossiers op de lange termijn werd toen immers minder erkend. Bovendien ging in principe – op basis van het uitgevoerde proces, los van de feitelijke dossierinhoud – geen informatie over geadopteerden zelf verloren met de vernietiging. Het proces bij het ministerie van JenV omvatte tot 1999 immers alleen de beginseltoestemming tot adoptie, zonder kind in beeld. Dit was rond 1978 bij het ministerie een van de overwegingen voor de voorgestelde vernietigingstermijn van 5 jaar.

Bewaarbelang

Ten tijde van de vernietiging in 1999 was in de maatschappij het bewaarbelang van adoptiedossiers al erkend, zij het in combinatie met het voorkomen van afstammingsgegevens in de dossiers. Dit vertaalde zich echter nog niet in het bewaren van de dossiers van de Directie Kinderbescherming. Het duurde tot 2006 voordat dit bewaarbelang werd vastgelegd in de selectielijst van Justitie, tijdens de vaststellingsprocedure, in het overleg met de vertegenwoordigers van het Nationaal Archief.

De vernietigde dossiers bevatten hoogstwaarschijnlijk geen afstammingsgegevens. In de praktijk werden in dossiers echter wel inreisgegevens van het kind bewaard. Ook wanneer afstammingsgegevens ontbreken is het waardevol dat burgers zelf kunnen zien wat de inhoud van dergelijke dossiers is. In ieder geval wanneer het gaat om onderwerpen van zulke essentiële aard als iemands herkomst en adoptie.

Hoe vaak de dossiers naast de beginseltoestemming tot adoptie ook inreisgegevens bevatten is niet duidelijk. Het is dan ook niet geheel duidelijk welke informatie aanwezig is in de nog bewaarde dossiers. Voor een burger geldt dit nog veel meer. Het is van belang dat deze onduidelijkheid zoveel als mogelijk wordt weggenomen.

Beheer van de dossiers en informatieverstrekking aan betrokkenen

De Inspectie heeft geconstateerd dat de kennis over de vernietigde dossiers niet sterk aanwezig was bij het ministerie van JenV gedurende het onderzoek. De vernietiging vond enige tijd terug plaats, maar kennis daarvan is ook nu nog relevant voor informatieverstrekking aan betrokkenen. Ook de samenwerking tussen de Centrale Autoriteit en de informatiebeheerders van het ministerie moest op gang komen. Een beter informatiebeheer, zoals gedegen registratie van de vernietigde dossiers, had de Centrale Autoriteit kunnen helpen om inzageverzoeken eenvoudiger af te handelen. Ook had de Centrale Autoriteit daarmee burgers die een inzageverzoek indienen beter kunnen informeren. Geadopteerden hoorden pas van de vernietiging nadat zij, ten behoeve van inzage, hun adoptieouders om een zienswijze hadden gevraagd. Voor dossiers uit de jaren 70 staat deze werkwijze niet in verhouding tot de hoeveelheid vernietigde dossiers.

Na overbrenging naar het Nationaal Archief zullen de bewaarde dossiers toegankelijk zijn conform de bepalingen van de Archiefwet. Op basis van één overzicht zal duidelijk zijn welke dossiers bewaard zijn.

5.2 Aanbevelingen

In dit rapport is weergegeven wat in het verleden is gebeurd met de adoptiedossiers van Directie Kinderbescherming. De aanbevelingen zijn gericht op de toekomst: op verbetering van de huidige situatie.

5.2.1 Aanbevelingen aan het ministerie van Justitie en Veiligheid

- Voorkom dat dossiers van afgeronde adoptie alsnog vernietigd worden. Voorzie de dossiers van genoeg metadata en de juiste bewaartermijn; verifieer dat dossiers die vernietigd gaan worden geen afgeronde adoptie betreffen.
- Stuur aan op overbrenging van de bewaarde dossiers binnen een jaar naar het Nationaal Archief onder het inzage regime van de Archiefwet.
- Zorg ervoor dat informatiebeheerders en de Centrale Autoriteit nauw samenwerken aan goed beheer van de dossiers.
- Maak, in afstemming met het Nationaal Archief, een overzicht waaruit blijkt in welke archieven zich welke informatie over individuele adopties bevindt, en welke organisatie een archief beheert. Publiceer dit overzicht binnen een jaar.
- Verbeter de communicatie over de vernietiging van de dossiers aan geadopteerden.
- Bepaal welke informatie minimaal aanwezig moet zijn in de huidige dossiers van de Centrale Autoriteit.

Aanbevelingen bij inzageverzoeken voorafgaand aan overbrenging:

- Maak ook gebruik van de concept-inventaris, die wordt opgesteld voor inzage bij het Nationaal Archief, om bij verzoeken tot inzage bij het ministerie van JenV de aanwezigheid van een dossier te verifiëren.
- Bij een inzageverzoek naar een dossier uit de periode waarvan dossiers vernietigd zijn: bestendig de recente procedurewijziging waarbij het ministerie JenV eerst nagaat of een dossier vernietigd is, voordat een betrokkene een zienswijze over inzage moet opvragen.

5.2.2 Aanbevelingen aan het Nationaal Archief

- Stuur aan op overbrenging van de bewaarde dossiers binnen een jaar naar het Nationaal Archief onder het inzage regime van de Archiefwet.
- Wanneer een selectielijst wordt vastgesteld met terugwerkende kracht: verduidelijk voor welke archieven de selectielijst niet geldt vanwege vernietiging op basis van eerdere selectielijsten.

5.2.3 Opvolging van de aanbevelingen

De Inspectie zal de voortgang in de implementatie van de aanbevelingen blijven volgen. Na 6 maanden en vervolgens na 1 jaar zal de Inspectie de stand van zaken beoordelen.

6 Geïnterviewde functionarissen en bronnen

6.1 Geïnterviewde functionarissen bij het ministerie van JenV

In de tabel hieronder staat met welke personen bij het ministerie van JenV is gesproken voor dit onderzoek.

Organisatieonderdeel van het ministerie van Justitie en Veiligheid	Gesprekspartner
DG Straffen en Beschermen/Directie Advies, Regie en Centrale Autoriteit	MT-lid Juridische en Internationale Zaken
Centrale Autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden	Beleidsmedewerker adoptie
Centrale Autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden	Juridisch Adviseur
Hoofddirectie Bedrijfsvoering/Dienstencentrum	Plaatsvervangend Directeur
Hoofddirectie Bedrijfsvoering/Dienstencentrum	Adviseur Bedrijfsvoering
Hoofddirectie Bedrijfsvoering/Dienstencentrum	Recordmanager

Tabel 1 Lijst geïnterviewde functionarissen, per organisatieonderdeel.

Overige geraadpleegde personen zijn vermeld onder 1.4 Aanpak.

6.2 Bronnen

Gebruikte schriftelijke bronnen zijn verwerkt in de noten.

Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed |
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 16476 | 2500 BL Den Haag
info@inspectie-oe.nl | <https://www.inspectie-oe.nl>

Juli 2023